

Dikkoppijn

Je komt een oude bekende na lange tijd tegen en ziet dat hij inmiddels een dikke kop heeft ontwikkeld. Het uitdijen van een hoofd kan verschillende oorzaken hebben. Ofwel iemand is geslaagd in het leven, het is hem of haar duidelijk naar den vleze gegaan. Of er is juist geen sprake van succes maar van flink levensleed, bestreden met pillen, drank en vraatzucht. Wat aan kin en wangzakken hangt is in dat geval geen pretvet, maar gestold verdriet. Bij vlinders wijst niets in gedrag of morfologie op het bestaan van treurnis, somberheid noch traanklier is waarneembaar. Wel kennen we nachtvlinders - wereldwijd enkele tientallen soorten - die zich laten aanzuigen door kommer en vooral door de bijbehorende zoute kwel: traanvocht. Zo trok enkele jaren terug de ontdekking van het gedrag van de 'tranendief van Madagaskar', *Hemiceratoides hieroglyphica*, die in de nachtelijke uren slapende vogels belaagt, de nodige aandacht. Als een dik hoofd bij vlinders dan niets met droefheid heeft te maken, dan moet een opgeblazen hoofd naar succes verwijzen. Bij de Hesperioidea, de dikkopjes, lijkt inderdaad sprake van succes. Hoewel deze evolutionair oude superfamilie maar één familie telt, de *Hesperiidae*, is het aantal soorten groot, op alle continenten samen zo'n 3500-4000. In Nederland kennen we er maar een handvol, de hele Oude wereld (Europa, Afrika, Azië, en ook Australië meegerekend) telt ruim duizend soorten, Noord-Amerika 'slechts' ca. driehonderd. Dat betekent dat de familie Dikkopje in Zuid-Amerika het succesvolst is.

Ik denk terug aan mijn eerste kennismaking met Suriname, lang geleden. 'Taante' Elsie, die met haar bedrijf goed had geboerd in het buitenland (en inderdaad ja, zij was aardig omvangrijk geworden), was teruggekeerd naar haar geboorteland en vierde haar verjaardag uiterst uitbundig op haar buitenverblijf.

Tante wist goed hoe de dingen te regelen. Drie dagen duurde het feest in het dorpje in het district Saramacca. De topkok van de Beurs van Berlage was speciaal ingevlogen, de meest geziene nieuwslezer van het Surinaamse Journaal had een leuke schnabbel aan de videoverslaglegging en ik ontwaarde nota bene Iwan Graanoogst, destijds de tweede man van het land na 'bevel' Bouterse, die daar bijbeunde door kippenboutjes te barbecueën. En, vroeg tante, of ik met mijn nieuwe fototoestel maar flink veel foto's wilde maken van het feestgedruis. Zo opgedragen, zo gedaan. Totdat ik in de gaten kreeg dat er voortdurend pijlsnelle vlinders voorbijzoeften, die gelukkig regelmatig stopten voor bloembezoek. Surinaamse dikkopjes, flink groot, allemaal met fikse vleugelstaarten. En zo had ik al gauw mijn eerste *Urbanus* vastgelegd,

zoals het geslacht van gestaarte dikkopjes heet. Van feestgangers fotograferen is daarna weinig meer terechtgekomen.

Maar om welke soorten *Urbanus* ging het nou? Ik weet het nog steeds niet, want ze lijken zo op elkaar. Het 'iedereen is gelijk, maar sommigen zijn meer gelijk dan anderen' gaat zeker ook op voor de (tropische) dikkopjes. Allemaal met een streepje hier en vlekje daar, en dat kan tussen de soorten minimaal variëren. Hopeloze beesten eigenlijk, die dikkopjes. Om hoofdpijn van te krijgen. Waarom wil ik eigenlijk weten hoe mijn *Urbanussen* – en de andere dikkopjes – precies heten? Waarom ga ik niet iets doen wat meer succes oplevert? Hoogste tijd voor enige zelfreflectie. Ik kijk in de spiegel. En u mag drie keer raden wat ik zie. ●

Tekst: René Marcelis
Tekening: Kees Verbeek

